

Beled Suresinin Günümüze Bakan Yönleri

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, “Beled suresinde akabe olarak ifade edilen, sarp yokuşların günümüze bakan yönleri” hakkında olacaktır.

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ (11) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ (12) فَكُ رَقَبَةً (13) أَوْ
إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ (14) يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ (15) أَوْ مِسْكِينًا
ذَا مَتْرَبَةٍ (16) ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ
وَتَوَاصَوْا بِالرَّحْمَةِ (17) أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ (18)

11. Fakat o (bunca nimete rağmen, ucunda cennet olan) bu sarp yokuşu aşmak için (hiçbir) girişimde bulunmadı.

12. O Sarp yokuş nedir bilirmisin?

13. Bir köleyi azat etmek veya bir esiri hürriyetine kavuşturmaktır.

14. Veya kıtlık gününde (muhtaçları) doyurmaktır.

15. Akraba olan (veya olmayan) bir yetimi,

16. Ya da yeri yatak, (göğü yorgan yapan, barınacak hiçbir yeri olmayan) fakiri doyurmaktır.

17. (Bunlarla beraber) Ayrıca iman edip birbirlerine (her durumda) sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olmaktır.

18. İşte bunlar (amel defterleri) sağdan verilenlerdir.

Peygamber Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur:

مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كَرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً
مِنْ كَرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسِّرْ عَلَى مُعْسِرٍ يَسِّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ،
وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ،

“Kim bir Müslümanın dünya sıkıntılarından bir sıkıntıyı giderirse, Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntılarından birini giderir.

Kim darda kalan bir kimsenin işini kolaylaştırırsa, Allah da dünya ve âhirette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslümanın ayıbını örterse, Allah da dünya ve ahirette onun ayıplarını örter. Kul, kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da onun yardımcısı olur.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 60)

Akabe; engel, tepe, sarp yokuş, engebeli ve aşılması zor olan yol gibi anlamlara gelmektedir. Kur’ân, akabe kelimesindeki zorluğu, insanın kendisine ait bir şeyler verirken **yaşadığı psikolojik durumu ifade etme** anlamında kullanmıştır. Bütün baskılara, şeytani dürtü ve vesveselere rağmen, şayet insan nefesine hâkim olup, **malın esiri değil de, malı kendisine esir yapabiliyorsa**, zor mu zor olan engeli aşmış olur. Buna mukabil olarak da ebedi âlemde amel defterini sağından alan ve Cennete dâhil olan kullar arasına girmiş olur.

Âyette, **köleyi kölelikten**, esiri de esaretten kurtarıp hürriyetine kavuşturma anlamına gelen “**fekk-ü rakabe**”, **فَكَرَّ رَقَبَةً** her dönemde karşı karşıya kalınacak bir olguyu bir hakikati ifade etmektedir. Kölelik ve esaret, her ne kadar tarihteki gibi aleni ve resmi bir statüde yapılmasa da, günümüzde **zalimlerin elinde kalmış pek çok esir bulunmaktadır**. Kur’an ayetleri ışığında değerlendirildiğinde; **zindanlarda haksız yere tutulan insanlar, borç esaretiyle nefes alamayan aileler, zulümden kaçıp mülteci durumuna düşenler, modern çağın zincire vurulmuş**

köleleri ve esirleri kapsamındadırlar. Onları özgürlüğe kavuşturmak, infakın en kıymetli örneklerinden biridir. Çünkü; insan hürriyeti her şeyin üstündedir.

İnsanları kölelikten kurtarıp, hürriyetlerine kavuşturmayı, en başta Allah Resûlü olmak üzere, onun yakınındaki zengin Sahâbîler çok sıklıkla yapmışlardır.

Bir defasında bir bedevi Allah Resûlü'ne: “Ey Allah'ın Resulü! Bana öyle bir şey öğret ki, o beni cennete götürsün” deyince, Resûlullah: **“Bir canı kurtar yahut bir köleyi hürriyetine kavuştur”** buyururlar.

Akabe olarak nitelenen diğer husus, **أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ**

“Kıtlık günlerinde yoksulu doyurmak”: umumi olan bir kıtlık, açlık, fakirlik ve ekonomik kriz dönemlerinde, temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak olan açları doyurmak ve sıkıntılı durumdan kurtarmaktır. Gerek ülke içinde gerekse ülke dışında pek çok mağdur ve mazlum vardır. Keyfi bir kararla mesleğinden edilmiş, bütün iş kapıları kendilerine kapatılmış, evine götüreceği yiyeceğe muhtaç nice insanlar bulunmaktadır. Bunların kimileri evlerinden, ülkelerinden, kimileri anne-babalarından, kimileri de var olan serayetlerinden mahrum durumdadırlar.

Ayrıca **يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ** “Yakın-uzak her türlü yetime sahip çıkmak” da akabe olarak anlatılmıştır. Yetimin geniş manası yalnız bırakılmış, sahipsiz çocuklar demektir. **Günümüz açısından yetimi, “sadece babası olmayan”** şekliyle değerlendirmek doğru olmayabilir. Baba, çocuklarının sahibi, velisi olarak onların maddi manevi

bakım ve görümünü yapar, ihtiyaçlarını giderir, onları koruyup kollar. Günümüzde de yetim derecesinde sahip çıkılacak, gözetilecek, korunup kollanacak çok çocuk bulunmaktadır. Baba veya anneleri hapiste veya uzaklarda olan nice yetim ve öksüz vardır ve bunlar kendilerine sahip çıkacak vefalılar beklemektedirler.

Bir diğer Akabe; Evsiz-barksızlara sahip çıkmak;
“أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ” **Veya dünyanın neresinde olursa olsun ırk, din, dil, cinsiyet farkı gözetmeksiniz evsiz barksız, yurtsuz yuvasız bir düşkünü doyurmak. Bu maddî doyurmanın yanında sevgi, ilgi ve bilgi anlamındaki manevî açlıkların giderilmesi için de gerekenleri yapmaktır.**

Sûre'nin sonunda da belirtilen ve aşılması gereken **bir akabe de** gönülden iman ederek birbirine sabır ve şefkat dersi vermek, sabır ve şefkat örneği olmaktır. Yerel ve küresel ölçekte, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak birbirlerine her durumda sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olmaktır.

Bütün bunlar ayetlerde; **aşılması gereken akabeler** olarak anlatılmaktadır.

Aziz Müminler!

Akabeleri aşmaya çalışırken pek çok yeni akabeler insanın önüne çıkabilir. Yapılan bu hayırlı işler, bazen zalim ve münafıklarca terör faaliyeti kapsamına alınabilir, yasaklanabilir, bunları gerçekleştirme aynı zamanda oldukça zor bir hale gelmiş olabilir. İşte o zaman da, aşılması gereken akabe, **sabır olur, sabır tavsiyesi olur** ve herkesin korku ve

endişeden kenara çekildiği böylesi ifritten bir süreçte, örnek olma oldukça önemli bir hal alabilir.

Kur'ân; yukarıdaki işleri yapanları, dünyadaki amel defterleri sağ taraflarından verilecek kişiler olarak nitelemekte ve Cennetle müjdelemektedir. Tam tersi konumda bulunan ve kendisine verilen nimetleri görmezden gelen nankörleri de, kitapları solundan verilen cehennemlikler olarak nitelemektedir.

Yüce Mevla'mız hepimize; bu sarp yokuşu aşacak güç, irade ve ihlas nasip etsin. Bu zor tepeyi aşmamıza yardımcı olacak, Hz. Ebu Bekir ve Hz. Hatice annemiz gibi kahramanları bizlere lütfeylesin.